

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap.
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Városunk iskolái.

II.

Nagybecskerek, július 12.

Községi iskolánk népoktatás-
ügyünk gyors és rohamos fejlődésének képét
mutatja. A palotaszerű épület, a melyben
elhelyezve van, egyike városunk legszebb
középületeinek, népessége túlhaladja akár-
melyik német egyetemet s katedrális nem
kevesebb mint 13 rendes tanító, 1 kézi-
munkatanítónő és 4 hitoktató terjeszti a
világosságot.

Érdemes tehát, hogy vele és az általa
képviselet ügygyel bővebben is foglalko-
zunk.

Nagybecskerek város községi iskolá-
jában a lefolyt tanévben 911 tanköteles
gyermek nyert oktatást és pedig 683 fiu,
197 leány. Ezek anyanyelv szerint így
oszlottak meg: 282 magyar, 540 német,
38 szerb, 33 tót, 3 horvát, 13 román,
2 bolgár. Vallás szerint: 772 rkath., 55
ág. ev., 31 ev. ref., 49 gkel. és 5 izraelita.

Tanulmányi előmenetel tekintetében
volt 60 kettőrendű, 164 jelesrendű, 400
elsőrendű és 168 másodrendű. Vizsgálatlan
maradt 13.

Az előmenetelről szóló kimutatás
elégig igazolja, hogy a klaszifikáció körül
kellő szigorral járt el a tanítói kar.

Az iskolát 31 vidéki tanuló látogatta,
a tanulók közül nem kevesebb mint 18
gyermek halt el.

E száraz statisztikai adatok egy moz-
galmas iskolai élet képét rejtik magukban,
a melyekbe az iskola gonddal szerkesztett
ez idén értesítője vezet be bennünket.

Csaknem ezer gyermeket, a legkülön-
bözőbb elemek, polgári foglalkozások, szár-
mazás sarjadékait egyaránt az iskolai
fegyelmre szoktatni, az elemi ismeretekbe
bevezetni, magyarokká nevelni valóban
oly feladat, a mi egy olyan tantestület

erejét is méltán próbára teszi, a minővel
községi iskolánk bir.

A lefolyt tanév történelmi adatai be-
számolnak arról a gondról, a melylyel a
tantestület e sokágu feladatát megoldotta.

E tekintetben tagadhatlan segítségére
volt az iskolaszék a mely hazafias igye-
kezettel támogatta a tantestület munkál-
kodását és a város, a mely nem riadt
vissza az anyagi áldozatoktól, a mint a
népnevelés szükségletei ilyenek meghozo-
talát szükségessé tették.

Nem is ismerünk megénkben jobban
felszerelt iskolát, mint a nagybecskereki
községi népiskola. Tanítói kara jól van
dotálva, felszerelése mindazzal bir, a mi
az oktatás intenzivitását előmozdithatja,
bir olyan könyvtárral, a mely pártját rit-
kítja, a munka tehát meg van könnyítve,
a munkálkodás itten élvezet a szakembe-
reknek.

Es azok nem is riadtak vissza attól.
Az iskola ügyeit tantestületi tanácsko-
mányokban rendszerint letárgyalták, meg-
tartották a nemzeti és iskolai ünnepele-
ket, gondot fordítottak a tanulók vallás-
erkölcsi nevelésére, működtek irodalmi,
egyleti, közéleti ügyek terén is s ez idén
mindezen kívül egyik kiváló tagjuk be-
rendezte a tanszermuzeumot is, a mivel
szintén csak a legkritikább iskolák diese-
kedhetnek.

Az iskola tanítói könyvtára 661 kö-
tetben 490 művet foglalt magában, az
ifjúsági könyvtár pedig 304 művet, amelyet
110 tanuló használt a magasabb tanosz-
tályokból. Volt az iskolánál iskolai takar-
ékpénztár is 475 frt betétösszeggel.

Jövő tanévben már be fog tölteni az
ujjonnan rendszeresített 14-ik tanítói állo-
más s ezzel a központi iskolának e helyen
való fejlesztése befejezést nyer.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy nincs
szüksége városunknak több népiskolai
osztályra, sőt ellenkezőleg. A tanosztályok

szaporítása időről-időre szükségessé fog
válni, ámde azoknak a központban való
felállítására nemcsak nem kívánatos, de sőt
tekintettel arra, hogy a községi iskola épü-
lete az állami polgári iskola kiépítése
folytán tovább nem építhető — egyenesen
lehetetlenné vált.

Nézetünk szerint amint városunk újabb
községi iskolai tanosztályok felállításának
kérdését előveszi, óhajtandó, hogy figyel-
mét a külső városrészekre fordítsa, a me-
lyek a magyar tannyelvű iskolai osztá-
lyokat eddig is sajnosan nélkülözik.

Nézzük csak közelebbről.

Az 1890. évi népszámlálás adatai sze-
rint Nagy-Becskereken 1472 óvoda-
köteles, 3112 mindennapi és 1583 ismétlő
iskoláköteles gyermek van.

Óvodák tekintetében még csak a kez-
det nehézségein sem vagyunk túl. Van
egy állami óvodánk a Muzslatelepen, egy
nőegyleti óvodánk, meg egy gör. kel. nő-
egyleti óvodánk.

Az 1891. évi XV. t. cz. végrehajtása
tehát még csak az óhajtások birodalmá-
ban van.

Iskolák tekintetében már jobban ál-
lunk. Községi iskolánk 911 tanuló, pol-
gári iskolánk 142-öt, g. kel. iskolánk 734-et,
az izraelita iskola 188-at és a r. kath.
zárdai iskola mintegy 500 mindennapi
tanköteles gyermeket foglal magában, ami
összesen 2475 tanuló tesz ki. Nem jár
tehát iskolába 637 mindennapi
tanköteles, nem is tekintve a Muzslya-
telepen levő több százat kitevő tanuló,
a kiknek iskolaügye azonban már a közel
jövőben oly megoldást nyer, hogy azok
számára egy három tanosztályú állami nép-
iskola fog állíttatni.

A 637 iskolába nem járó tanuló leg-
nagyobb része gör. kel. vallású.

Igaz ugyan, hogy a fennálló törvé-
nyek értelmében a gör. kel. hitközség fel-
adata volna tanulóinak részére annyi osz-

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A légüres tér.

— A csók elmélete. —

Itt Boszniában, az Isten háta megett, min-
denféle régi reminiscenziák föllevenednek az én
árva katona-lelkembe... Ime — egy a sok közül.

Nem is tudom már én egészen bizonyosan,
hogy volt? ... Az ő házuk volt-e a miénk
mellett, vagy a miénk volt az övék mellett; elég
az hozzá: szomszédok voltunk.

Az udvarról ne beszéljünk, ott magas kőfal
választott el bennünket egymástól, míg annak a
drága, aranyos kertnek olyan lyikes-lyukas volt
az a drága aranyos rongyos oldala, hogy egy-egy
arasznyi kivétellel, majdnem tetőtől talpig láttuk
egymást.

Jaj, istenem, be furcsa is volt.

En az ötödik gimnaziumba jártam, ő meg
a nyolczadik leányiskolába.

Mindketten vizsgára készültünk. Mind a ketten
korán keltünk és mind a ketten a kertbe men-
tünk tanulni.

En vettem először észre.

A berena hasitékán keresztül rózsaszínű
sávokat véltem fölfedezni, amelyek párhuzamosan
huzódnak lassan a kert hátulja felé.

Átkukucskáltam a hasitékon, ah, a rózsas-
színű sávok egy rózsaszínű karton ruhának
átlatosó részei voltak, amely karton ruhába, egy
szőke fűrtű, kék szemű, drága aranyos gyermek
volt felöltözve.

Pardon, kisasszonyka, nem gyermek, egy
csukros kis baba; egy olyan édes csukros kis
baba, amilyen csak lehet egy nyolczadik osz-
tályba járó, rózsaszínű karton ruhába öltözött,
szőkefűrtű, kékszemű leányka, akit még hozzá
Ilonkának hívnak.

Komolyan lépdelt a kert virágágyaktól
szegélyezett utain, kezében könyvet tartott és
félhangosan tanulta leckéjét.

Alig néstem két percig, éreztem, hogy
szerelmes lettem abba a kékszemű, szőke fűrtű
kis leányba.

Mit tanulhat? ... Lélegzésemet vissza-
fojtva, hallgatództam, alig tudtam néhány szót
ellessni, melyek ajkairól ellebbentek.

„... Így támad a légüres tér ... ilyen-
kor czuppanásszerű hangot hallunk ...” — fizi-
kát tanult.

Belepillantottam „Fehér Ipolyba“-ba. Ki
látott már ilyet! Az én leckém is épen a „lég-
üres tér“-ről szólt.

Ilonka egy berenához egészen közel eső
utra fordult. — Most kivehettem tisztán minden
szavát.

Lelkiismeretemet megnyugtattam, — nem
lopom az időt, gondolám magamban, hiszen amit
ő tanul, az az én leckém is és végre, ha rá
figyelek, éppen annyi, mintha saját magam tanul-
nám és ráfigyeltem ...

Egyszer csak hallom, hogy az én drága,
aranyos kis Iluskám, csaknem sirva fakadva
kiált fel ... „én azt nem értem ... Istenem,
ha nem értem!”

Hogy a hölgyek iránt udvariasnak kell
lenni, azt már tudtam akkor régen.

— Ő nem érti ... én értem ... mi
tehát most a kötelességem ezzel a szőkefűrtű,
kékszemű aranyos kis leánnyal szemben?

Egy pillanatig sem haboztam, hogy nekem
lovagias kötelességem ezt neki megmagyarázni,
s amit nem ért, azt vele megértetni.

— Jó reggelt Ilonka nagysám — szólék
át a kerítés hasadékán.

Minek mondjam, hogy megrezzent, kereste
az irányt, ahonnan a hang jött — hiszen ez magá-
tól értetődik — elég az hozzá, hogy meglátott.

— Fizikát tanul nagysád? ... kérdém tőle.

finom udvarias hangon, miután a „Jó reggelt“-re
nem adott választ.

— Igen ... mondá vontatott elkeseredés
hangján ... de én ezt nem értem ... és nem
is fogom érteni soha.

— Dehogyan nem, én értem, és ha megengedi,
én megmagyarázom.

— Oh magyarázza meg, az Isten is megáldja.

— Tessék idejönni, ehhez a nagy hasitékhoz,
— odajött.

Aztán elővettem az én „Fehér Ipoly“-omat
felyitottam a „légüres térre“ és elkezdtem magya-
rázni.

A berena hasitéka olyan nagy volt, hogy
majdnem átfért rajta a fejem.

Magyaráztam tüzesen, arcom kigyuladt
amint hevesebben folytattam a magyarázatom
Ilonka orcáján is kinyílt két rózsza.

En egészen a kerítéshez hajoltam, hogy
jobban magyarázhassak, ő is odahajolt egészen,
hogy jobban halhassa ... csak egy centiméter-
nyi deszka választott el bennünket.

— Lássá ... — mondám — ez itt köz-
tünk nem légüres tér, hanem ha közelebb hajol
... így ... és aztán egy czuppanásszerű
hangot hallottunk ... aztán tizet ... százat ...

— Érted már ... aranyos.

— Igen, értem, így ... czupp ... czupp, értem.

Azután egyszerre könyvel telt meg a szemem
és elfutott.

Hiába vártam, nem jött vissza, nekem is
vizsgára kellett mennem — hát ott hagytam
én is azt a drága, aranyos kerítés-hasadékot
s úgy örültem, hogy olyan udvarias voltam kis
szomszédnőm iránt.

Mindketten ugyan azon nap vizsgáztunk
a fizikából és ... megbuktunk mindketten —
pedig olyan jól értettük a légüres tér elméletét.

Boszniai Mars.

tályt fentartani, a mennyi azok befogadására szükséges. Amde évek óta eredménytelen az erre való törekvés.

És így magának a városnak kell kezébe venni az ügyet annál is inkább, mert hiszen a gör. kel. polgárság éppen úgy polgára a városnak, mint a más vallású és habár azok nem járulnak is hozzá a községi iskola fentartásához, nagyobb és fontosabb érdekek parancsolják, hogy gyermekeik törvényszerű neveléséről a város gondoskodjék, a hozzájárulás kérdése pedig a beirattási és tandíj útján könnyen megoldást nyerhet.

Ha az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 34. §-át vesszük is tekintetbe, legalább hat külvárosi tanostályra volna még szükség, amelyekből kettő az oppovai, kettő a gradnuczai és kettő a német negyedben volna elhelyezendő.

Az 1883 ismétlő iskolai tanköteles közül a róm. kath. iskolában oktatást nyer mintegy 200, az iparos tanonc és kereskedelmi iskolában mintegy 500, a községi iskolában alig 60, (és nagy hiánya az értesítőnek, hogy erről nem számolt be) a gör. kel. iskolánál szintén alig 80, a mi összesen 840 ismétlő tankötelesnek felel meg. Ha ehhez hozzá adjuk azokat a kik a gimnáziumban nyernek oktatást, talán kerek szám 1000 ismétlő részesül oktatásban és csaknem 600 nem.

Az ilyen iskolázás nem nevezhető teljesnek, mert éppen az ismétlő tanítás, ha az a népoktatási törvény rendelkezéseinek megfelelőleg vitetik keresztül szolgál a legalsóbb népréteg igazi művelésére, erkölcsi és egészségi tekintetben való megoltalmazására.

Ugy hisszük, hogy az ismétlő oktatás sulya is a külvárosokban felállítandó tanostályokba volna helyezendő s azokban nyerhetne e fontos kérdés leghelyesebben megoldást. A centralizált községi iskola az ismétlő tanulók oktatására alig alkalmas. Hiszen így is csak elenyésző csekély számú leánytanulók iskolázhatók be az ismétlő tanfolyamokba s azok iskolázása is alig ellenőrizhető, rendetlen, szórványos.

A külvárosi tanostályokban azonban könnyebben volna nyilvántartható az ismétlő tanulók iskolába járása.

Ajánljuk mindezeket az illetékes tanügyi hatóság és városunk képviselőinek figyelmébe.

Arad megye és a főrendiház. Arad megye tegnap tartott közgyűlésén tárgyalta Debreczen átiratát a főrendiház reformja iránt. A megyegyűlés Varjassy Árpád tanfelügyelő indítványára Debreczen átiratát magáévá tette.

A házassági jog. „P. C.” illetékes oldalról értesül a házassági jogról szóló törvényjavaslat, melynek keretében a legfontosabb egyházpolitikai reform is, a kötelező polgári házasság bevezetése Magyarország közéletébe, még e hét folytán a minisztertanács elé kerül s elfogadása után azonnal Ő Felsége elé lesz terjesztve előleges jóváhagyás végett. A javaslat a legnagyobb gonddal van kidolgozva s átnézték a legkipróbáltabb kánonisták.

HIREK.

— **Személyi hír.** Rónay Jenő főispán ma este néhány napra a felső-torontáli armentesítő-társulat kölcsöne ügyében Budapestre utazik.

— **Közigazgatási bizottság.** Torontálvarmegye közigazgatási bizottsága július hó 17-én ülést tart.

— **Nagyszerű adomány.** Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök, a jótékonyágáról ismert főpap 80,000 koronát adományozott a Makón építendő főgimnázium javára olyképen, hogy azt tíz évi 8000 koronás részletekben fizeti le f. évi január hó 1-től számítva. A nemes adomány által a püspök biztosította a gimnázium sorsát és örök hálaára kötelezte Makó város közönségét. Az adománylevél így szól: Tekintetes polgármester ur! Makó városának előttem mindig kiválóképpen rokonszenves közönsége iránt táplált hajlandóságából, valamint azon tekintettel vezéreltetve, hogy e székvaroson iparkodó, derék, minden ízében magyar népének megadassék az eszköz előre

törekvő ifjainak magasbb kiképzetésére s ezzel a nemzeti közműveltség emelésére — a magas közoktatásügyi kormány hozzájárulásával Makón létesítendő főgimnázium javára ezennel 80,000, azaz nyolczvanezer koronát megajánlok olyképen, hogy a számszertelt összeget az 1893. évi január 1-től számított tíz évi 8000, azaz nyolczvanezer koronás részletekben fizetnem magamat kötelezem, egyidejűleg az iránt is gondoskodván, miszerint az esetre, ha a tíz év leforgása előtt elhaláloznám, a gimnázium javára tett ez ajánlatom hagyatékomból fedeztessék. — Miről van szerencsém a tek. polgármester urat szíves tudomásvétel végett tisztelettel értesíteni. Fogadja tekintetes uraságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Temesvárott, 1893. évi július 3-án. Dessewffy Sándor, m. k. püspök.

— **Primiczia.** N.-Elleméren vasárnap tartotta a primicziát az Ujonnán felszentelt Bartl Ferencz, Szabó Ferencz plébános vezetése mellett.

— **Főispáni szemle.** Tallián Béla Békés és Csongrád vármegyék főispánja körutat tartott, mely alkalommal meggyőződött a közigazgatás menetéről. Horgos volt az utolsó község, melyet e hó 8-án megsejlelt és ott a lakosság tüntető rokonszenvvel fogadta. A vonatnál a lakosság színe-java hatalmas éljenzésbe tört ki, mikor a népszerű főispánt megpillantotta. Azután lovasbandérium vezette a menetet a községbe s a földszített község házában Pónacs Gábor lelkes beszéddel üdvözölte. Ezután megkezdődött a hivatalos vizsgálat, a melynek befejezte után a főispán elismerését fejezte ki a látottak felett.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Fehér Simon János nagy-selyki (Kis-Küküllőmegye) állami ellemi iskolai tanítót és okleveles polgári iskolai tanítót, a nagybecskereki állami polgári iskolához segédtanítónak kinevezte.

— **Versesz-kubini h. é. vasut megvalósulása** most nagy lépéssel haladt előre. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter Temes megye közönségéhez intézett leiratában kifejezte azon ígéretét, hogy a kérdéses h. é. vasut létrejövését támogatni fogja s mihelyt a pénz beszerzésre nézve minden kérdés tisztázva lesz, meg fogja határozni az állami hozzájárulás összegét is.

— **Vadászkürtnégyes hangversenye.** A budapesti m. kir. opera vadászkürtnégyes társasága, mely a nyár folyamán az ország nagyobb városait látogatja meg, ma este a Korona szálló éttermében játszik terített asztalok mellett.

— **Eljegyzés.** Riesenfeldi lovag Riesenfelder Károly cs. és kir. huszárfőhadnagy eljegyezte Nagy-Kikindán, Kasztory Jozsefné kisasszonyt, Kasztory János nagybirtokos leányát.

— **Nyugdíjazás.** Demeter Szilárd, billédi kir. járásbíró, saját kérelmére, nyugdíjaztatott.

— **A Dugonics-társaságból.** A szegedi tudományos és irodalmi társaság alapítványai ismét megszaporodtak, még pedig két alapítványi összeggel. Horváth Döme nyugalmazott kuriai bíró, a nagy nevű bátyja, Horváth Cyrill nevére tette a Dugonics-társaságnál a 200 frtos alapítványt. Ezzel a Dugonics-társaság alapítványai kerek számban 50-re rúgnak, összesen 5000 frtnyi összegben. A nyári szünet alatt foglalkozik a Dugonics-társaság főtükre a társaság első év könyve összeállításának előkészületeivel.

— **Halálozás.** Özv. Pilly szül. Róth Mária e hó 11-én reggel Begaszentgyörgyön meghalt. Az elhunyt tetemei ma délután 5 órakor tetetnek örök nyugalomra.

— **A tettes fogva.** A makói kegyetlen embermészárlás tettesét elfogták. Tyll László rendőrfőhadnagy már régen gyanuja volt egy kórházi szolgára s végre is talált oly bűnjeleket, a melyek alapján aztán lecsukta. A delinquens aztán töredelmes vallomást tett s a gyilkos eszközöket is előadta.

— **A Bega áldozatai** ezim alatt megirtuk, hogy Vaskovics János és Stréf Mátyás e hó 9-én a Bega mentek fürödni és nyomuk vesztett. A két holttestet megtalálák és eltemették. — Egy fiatal szép andrásházi leány fult a Bega fürdés közben. Gulyás Zsuzsanna egyik társnőjével együtt ment fürödni és annak figyelmeztetése ellenére bement a viznek egy öblézetébe, mely 2 és fél öl mély. A mély viz azonban elkapta és a szerencsétlen alámerült a víz fenekére. A másik leány jajgatásaira Gulyás Zsuzsanna atya oda rohant többedmagával s ki akarták menteni a fuldoklót, de sikertelen volt minden fáradság. Még a holttestet sem találták meg. Másnap délután 1 óráig sikertelenül folytatták a kutatást, végre a leány atya a szomszédos kutyinai román községben felfogott egy jó uszó románt, a ki harmadszor viz alá bukása után felhozta a harmadtól öles vízből, a leány holttestét karjánál fogva. Viz nem jött a holttestből. Valószínű, hogy szívvelhűdés érte ijedségében a leányt s midőn a víz fenekére került, már halva volt.

Irodalom és művészet.

* A „Vasárnapi Ujság” július 11-iki száma 11 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A székelyföldi iparmuzeum.” (Cserna Károly rajzaival.) — Költemények: 1. „A halasi kertben,” legifj. Szász Károlytól. 2. „Üres fészek.” Szalay Károlytól. 3. „Egyedül.” 4. „Ott az Enyed patakja mellett.” Szabó Jenőtől. — „A tábornok ur felesége.” Elbeszélés. Irta Herczeg Ferencz. — „A korinthusi csatorna.” Barabás Albertől. (4 képpel: 1. A korinthusi földszoros; 2. A korinthusi csatorna átmetszési munkálatai; 3. A korinthusi csatornának Néro idejében készült részlete; 4. Az akro-korinthusi Athena-templom romjai.) — „Várkastély a Kárpátokban.” Regény Verne Gyulától. (Képekkel.) — „A Viktoria hadihajó elsüllyedése.” (3 képpel: 1. Tryon tengernagy, a „Viktoria” hadihajóval elvesztett hajóraj-parancsnok; 2. A „Viktoria” és a „Camperdown”; 3. Tudakozódás a „Viktoria”-val elsüllyedtek után a londoni tengernagyi hivatalnál.) — „Szalonkás Veglián.” Irta Latinovits Géza. — „A kenguru.” (Képpel: A boxoló kenguru.) — „Norton.” (Arczképpel.) — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyetek; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadó hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.)

Táviratok.

A király kirándulása.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zelli am See-ből jelentik Ő Felsége a király tegnap reggel 5 órakor Paar gróf hadsegéd és Thun gróf helytartó társaságában a Kapruner-völgybe kirándult. Ő felsége nagyon meg volt elégedve a kirándulással.

A hadgyakorlatok.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király az ősszel Salzwedel mellett tartandó lovassági gyakorlatok részét fog venni.

Diákok kitüntetése.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter indítványt tett Ő felségének, hogy ama diákokat akik gimnáziumi és egyetemi tanulmányukat, valamint összes szigorlataikat mind kitüntetéssel tették le, tudori felavatásuk alkalmával tartani szokott szertartásnál a király képviselője Ő Felsége névbetűit viselő arany gyűrűvel ajándékozza meg. Ő felsége ezen javaslatot készséggel fogadta el s így ezental a kitűnő diákok tudori felavatása nagyobb ünneplésséggel fog történni mint eddig.

A pápa ajándéka.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A pápa Miklós fejedelemnek egy szláv betűvel nyomtatott misekönyvet küldött ajándékba.

Egy interview.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Pesti Napló” szerdai július 12-iki száma ezeket írja: A vatikán új bécsi nagykövete Agliardi nunczius ma fogadta Bécsben tudósítónkat. A háromnegyedőrai beszélgetés tárgya kizárólag a magyar egyházpolitika volt. A nunczius több nagyfontosságú kijelentést tett, beszélt kulturharcz eshetőségeiről, megemlékezett ama hírekről, melyek a magyar kormánynak a római kuriával való tárgyalásairól szóltak. Nyilatkozott a kötelező polgári házasságról s e kérdésel szemben a vatikán állásfoglalásáról, majd áttért a magyar főpapok politikai szereplésére s a zágrábi érsekség betöltésére. Beszélt a magyar miniszterekről és megemlékezett a magyar apostoli király jogairól. E nagyfontosságú interviewet a „Pesti Napló” csütörtöki számában közli.

A Vásonkeőy-féle váltók.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Vásonkeőy-féle váltóperben ma befejezték a tárgyalást és

egy Eötvös Károly, valamint a többi védők elmondták védbeszédeiket. A tárgyalási terem ma is egészen megtelt hallgató közönséggel, amely különösen Eötvös nagyszabású beszédét rokonszenves tüntetéssel fogadta.

Botrány a parlamentben.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik, hogy a parlament tegnapi ülésén óriási botrány történt. A homeroule tárgyalása közben ugyanis Brodrick képviselő sértő módon nyilatkozott az ir nemzetről. Sexton ir képviselő erre oda kiáltotta a szónok felé:

Ön arcátlan ember.

Leirhatatlan zaj keletkezett erre. A képviselők felugráltak helyeikről és úgy kiáltottak közbe. Süketítő zaj következett be, s az elnök csak nagy nehezen tudott szóhoz jutni és Sextont a parlamentből egy napra kitiltotta. Sexton azonnal távozott a parlamentből s ez alkalommal minden felől kiáltoztak feléje. Többen sértegették ugyan, de az ir nemzeti képviselők zajos ovációkban részesítették.

Földrengés Horvátországban.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zágrábból jelentik: A lakosság legnagyobb rémületére ismétlődnek a földrengések. Nem olyan mértékben ugyan mint június havában, mert kár eddig nem esett, de az ország különböző részében voltak rázkodtatások észlelhetők. Tegnap egy körülbelül másfél másodpercig tartó lökést éreztek Zágráb megye északi részében.

Botrány a cirkusban.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A cirkusban tegnap este óriási botrány történt. Carriót cirkuszi tag ugyanis lóhátról birkózott egy Ádám nevű kocsisal, akit Carriót lováról levert. Carriót mikor kifelé ment a porondról, összeveszett Ádámval, mert ez birkózás közben gyomrára ütött. Carriót úgy fejbe verte Ádámot, hogy azt a vér rögtön elborította. Ádám a cirkus közepére futott és onnan kiáltotta:

— Agyon akar a muszka ütni.

Erre iszonyu zaj és lárma következett. A karzati publikum Ádám pártjára kelt és a cirkus háterébe visszavonuló Carriót után akart rohanni. Jöttek a rendőrök, később azok segítségére a lovasrendőrök és azok visszatartották a publikumot a botrányoktól.

A cirkusban ott volt Andrassy Gyula gróf államtitkár, a ki az ügyeletes rendőrfogalmazónak meghagyta, hogy Carriót vigye a rendőrséghez. Ez megis történt. A kerületi kapitányságnál kihallgatták és jegyzőkönyvet vettek fel vele.

A kolera réme.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hieronymi belügyminiszter ma a kolera elleni óvintézkedéseket illetőleg minden megye törvényhatóságához rendeletet intézett, melyben részletesen van megírva az óvintézkedések miként való teljesítése.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar kir. államvasutak.

H i r d e t m é n y. (Osztrák-magyar svajczi vasuti kötelek mérsékelt díjtételek életbeléptetése svajczi vasutakon, széna, szalma és takarmányfélékre.) A Svajcza való kivitelnél érdekelt szállító közönségnek tájékoztatása céljából közöljük, hogy a svajczi vasutigazgatóságok az alább jelölt cikkekre, é. p. ugy kisebb szállítványoknál mint 5000 illetve 10000 kgot kitevő kocsiakománynál, mérsékelt díjtételeket engedélyeztek. Amennyiben a kérdéses árucikkekre nemzetközi közvetlen díjszabások alkalmaztak volna, a mérsékelt díjtételek vissztérítés után engedélyeztetnek. Ezen díjtételek a svajczi vasutak által folyó évi június hó 8-tól, egyelőre f. évi október hó 8-ig való érvénnyel kiadott évad díjszabásban foglaltatnak a következő cikkekre nyerne alkalmazást, u. m.: széna, szalma, szecsa, korpa, dara, zab, tengeri, gabnahulladék, takarmányrépa, kertirépa, zsir-

talánított olajmagliszt, olajpogácsa, moslék, törköly stb. stb. A díjtételek magassága, valamint a díjszabás határozmányai s a mérséklésben részesi ett cikkek jegyzékére nézve felvilágosítást nyujt a m. kir. államvasutak külföldi díjszabási osztályra illetőleg a kereskedelmi muzeum tudakozó irodája. Budapest, 1893. évi június hó 24-én. — Az igazgatóság. (Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak.

(Osztrák-magyar vasuti kötelek.) Az osztrák-magyar vasuti kötelek díjszabás II. rész 2. füzetenek (közvetlen díjtételek) magyar szövegű példányában a 9. oldalon 23 tételszám alatt horganybadogra fennálló díjmérséklés „Feltételek” rovatában a b) alatt kikötött súlymenyiség 10,000 kgról 5000 kgra helyesbítettik. Budapest, 1893. évi július hó 2-án. A magyar kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részes vasutak nevében is. (Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

(Tej és tejtermékek kedvezményes szállításai.) Az e hó 25-én a napilapokban megjelent azon közlemény, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a tej és tejtermékek szállítására mérsékelt díjtételeket engedélyezett, s hogy a termelők ezek elnyerése végett a magy. kir. államvasutak igazgatóságához forduljanak, tévedésen alapult. Budapest, 1893. június hóban. Az igazgatóság. (Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

Gács-bécsi kötelek-forgalom. (Az I. sz. pótlék életbeléptetése.) A gács-bécsi kötelek-forgalomban 1893. évi február hó 1-től érvényes díjszabás II. részhez 1893. évi június hó 1-től bíró érvénnyel az I. sz. pótlék lépett életbe a következő tartalommal. 1. A XVI. kivételes díjszabás életbeléptetése juhoknak kocsiakománynokban Bécs (északi pályaudvar) állomásra teherárúként való szállítására. 2. Kiegészítések és helyesbítések. Budapest, 1893. évi június havában. A m. kir. államvasutak igazgatósága, a többi részes igazgatóság nevében is. (Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint f. é. július hó 15-étől kezdve a nagyváradi-belényes-vaskohi h. é. vasut nagyváradi felixi, illetve püspökfürdői vonalán I. osztályu kocsiak fognak forgalomba helyezettetni, minek következtében jelzett naptól kezdve, ezen h. é. vasut személydíjszabásához az I. pótlék lép életbe, melynek egyes példányai a m. kir. államvasutak díjszabási osztályában 5 krért megszerkezhetők. Budapest, 1893. július hó 6-án. — Az igazgatóság. Utánnomát nem díjaztatik.

Közgazdaság.

— Mútrágyagyár. A Szegeden létesült „első szegedi mútrágyagyár részvénytársaság” egy kis füzetben fejtegeti a mútrágyának tagadhatatlan fontos szerepét. Ki van e füzetben mindaz domboritva, hogy mennyire hátrányos a gazdára nézve, ha elegendő trágya híján, nem igyekszik a mútrágya segítségével éri el eredményeket. Meg van említve, hogy a magyaróvári akadémia tudos profeszora: Kosuthányi dr. kiszámította, hogy ha valamely tehenészet tejét csak 4-5 kron tudja eladni, akkor a trágyában minden oldható foszforsav 76 krba kerül, holott a mútrágyában annak piacezi ára 41 kr. A füzetke végül részletes utmutatást közöl a mútrágya használatára nézve.

Kimutatás

a „Torontálmezei takaré- és hitelbank” 1893. évi június havi forgalmáról.

Pénztári betétek	
Állása május hó végével	645564 97
betétek június hóban	37696 28
összesen	683261 25
visszaafizetések június hóban	59358 85
Állása június hó végével	623902 40
Folyó számlai betétek	
Állása május hó végével	82897 87
betétek június hóban	2754 25
összesen	85652 12
visszaafizetések június hóban	21640 86
Állása június hó végével	64011 26
Leszámítolási üzlet	
a tárcza állása május hó végével	637993 74
leszámítottatott június hóban	303630 60
összesen	941624 34
visszaleszámítottatott és visszaafizettetett június hóban	289620 38
a tárcza állása június hó végével	652003 96
Előlegek értékpapirokra	
Állása május hó végével	7485 —
kiadások június hóban	— —
visszaafizetések június hóban	810 —
Állása május hó végével	6675 —
Ingtalan-kölcsönök	
Állása május hó végével	210573 19
visszaafizetések június hóban	93 19
Állása június hó végével	210480 —
Pénztár-forgalom	
készpénzgyeozleg május hó végével	14291 85
bevételök június hóban	492618 11
összesen	506909 96
kiadások június hóban	497017 29
készpénzgyeozleg június hó végével	9992 67

REGÉNY-CSARNOK.

RAOULA.

Irta: Horváth Vilma.

XXII.

(37-ik folytatás.)

Termetét sötét gránát-piros bársony ruha fedi, — egyszerűen, minden dísz nélkül.

Hajának széles fonadéka, korona gyanánt környezi szép fejét, míg oldalt egy tiszta fehér camélia meglepő ellentétben díszlik sötét fürtjei között.

Ekszere egy sor fehér gyöngy nyakán, és alabástrom karjai egyikén; — míg átlátszó finom kezében egy szintén fehér kaméliabokor, melylyel időtöltésből játszadozik.

Kevés idő múlva Brixton lord tevé látogatását a páholyban, ki a különben unalmas álarcsos bál idejét kellemes társalgásával rövidíté.

Raoula élénk, kedélye vidám, csak olykor, minden ok nélkül szörnyü halaványság borítja vonásait, mely azt a gyöngéd pirt, mely mint fuvalom ömlik el arcán, végkép elűsi; — ez azon pillanatokban történik, midőn valami szó, vagy csupán gondolat Arzénra emlékezteté, kinek távozása óta legkisebb híret sem vevé.

Raoula részére a mult boldogító ideje Arzénal eltűnt örökre, s így öntudatlan lord Byron ama szavait mint rémes eszmét ismétlé, hogy: az üdvözítő órák mult boldogságát nem hozza vissza többé semmi vágy.

Midőn Raoula a tömeg között Robertót igyekezett feltalálni, tekintete ama szenvedő halvány ifjúéval találkozott.

Mondhatlan vonzódást érte hozzá — — „Ki ez? — Kérgé Raoula önmagát, — lelkenek nem idegen, — e vonásokat ismernem kell! — —” soká gondolkodott — de hasztalan.

Mig az ifju Raoulára tekintve, ösztönszerűleg haladt páholya felé pár lépést, mintha delejes erő vonzta volna felé; de rögtön határozottan erőt véve önmagán, lépteit visszafordítá, s helyét a belépő oszlopszatnál ismét elfoglaltá.

Alig állt ott pár perczig, midőn nyugtalan-sága ismét uralkodni kezdte idegein. Óráját nézte, mely tizenegyre mutatott; később egy levelet vón elő, mely gyűrött papírról ítéve, sokszor olvasgatott már, — de ismét e következő tartalmát olvassa át:

„Herczagséged! Aljasan megcsalatik azon férfitől, kinek minden szerelmét áldozá. Igen, Robertó kapitány hűtlen, — mást, egy érdemtelen nőt szeret. Győződjék meg herczagséget ma este az operában, hol a kapitánynak ama nővel ki rózsaszín dominóban lesz, légyottja van.”

„Fájdalom, hogy épen én — ki herczagségedet annyira tiszteltem, vagyok kénytelen e fájdalmas jelentést tenni, — de épen azért, miután oly végtelen tiszteletem, — nem akarom, hogy tovább is e kétes helyzetben legyen; bármí gyötrő a való, — jobb a bizonytalanságnál.”

„Aljas nemtelenség! — szolt Olga a levelet összegyűrve, — kit az olvasó e szenvedő ifjuban már bizonyára felismert.”

„És ha mégsem igaz, csupán vád? — tevé egy dicsőült mosolylyal már e gondolatnál utána. — És ha ő mégis engem szeret? — de alig mondá ki e reményteljes szavakat, midőn Robertó karjain vezetve a rózsaszín dominot, előtte elhaladt.

Olga e látványra lesujtva ingadozott, — de rögtön természet-elleni erőt ragadva, utánuk halad.

„Ah! én nem hiszek szerelmi vallomásának, — szolt kaczerul a rózsá-dominó, — ön csapodár, unoka-testvérebe szerelmes volt, az tudom; s most elöttem már egy tegnapi szöke ismeretlen nőről álmodozik, kinek engem vél; — s mind a mellett az egész világ tudja, hogy amaz idegen Radziovits herczegnőt imádj”, ki önt mint mondják, viszont határtalan szereti. Nos ezt csak nem tagadhatja?”

„Mit nekem a herczegnő — felelt törelmetlenül Robertó — ezen nő oly keveset érdekel, mint önönkivül bármely más. Én öt soha sem szerettem. Tehetek-e róla, hogy nem kért szerelmét rám erőszakolta.”

Midőn Olga ez aljas szavakat hallá, egy halk sikoltással kapott szívéhez, mely a meg-repedéshez közlege.

„Nos, — életpályám bevégeztem, — szolt halkan keserü mosolylyal — e világban többé nincsen helyem. — Fiam! — szolt az ajtó felé haladva, átszellemülten tekintve a magas légbe — anyád nem sokára nálad lesz! — — Már jövök! — —” szolt az épületből kirohanva.

Ezen idő alatt Raoula mély figyelemmel hallgatá végig a lord elbeszélését.

„Ön tehát jól ismeri Robertó unokatest-véremet?” — kérde a leányka.

„Igen, a keletről, hajóján tevé utazásomat, s e napokban azóta először találkozám vele, ez eseteket ő beszélé el körülményesen;” — felelt a lord.

(Folytatás következik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájfer Lajos.
Főmunkatárs: Hoitsy Jenő.

